

več informacij
o jecljanju
na spletni strani:
www.jecljanje.si

Razvojne faze govora

1. Pripravljalna doba dojenčka – od prvega krika novorojenčka do uporabe prve besede okrog prvega leta otrokove starosti (3–7 besed).
2. Doba malčka – doba začetnega oblikovanja glasovnega govora – od 1. do 3. leta otrokove starosti (50–250 besed).
3. Doba predšolskega otroka – od 3. leta do vstopa v šolo – hitro pridobivanje besednega zaklada.
4. Šolska doba – otrok obvladuje govor in pisavo – razvojni proces se v glavnem konča okrog otrokovega 6. do 7. leta starosti.

Podane so povprečne vrednosti razvoja govora, upoštevati pa moramo individualne posebnosti in tempo razvoja vsakega otroka posebej. V obdobju od 2. do 4. leta se lahko pojavi fiziološko jecljanje – otrok ponavlja začetne glasove, zloge, besede, dela odmore pri govoru, vleče glas ... Težava se pojavi zaradi hitrega razvoja govora na eni strani in še nezrelega delovanja možganskih struktur, zlasti fine motorike za govor. Takrat otroka ne opozarjamo na način izreke, bodimo samo dober govorni vzor.

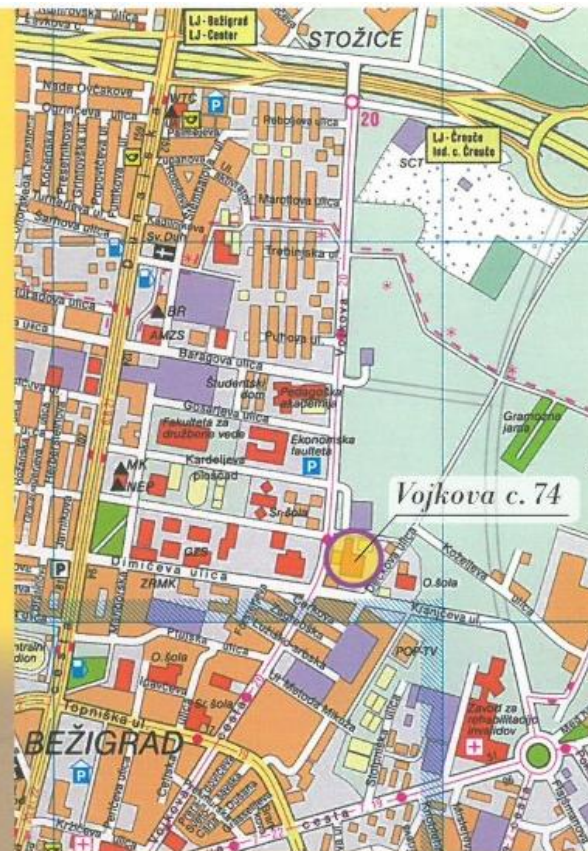
O govorni motnji govorimo takrat, ko poslušalec ni več pozoren na vsebino govora, temveč samo na način izreke, govorec pa se zaveda svoje govorne težave.

Govorna motnja se lahko odraža na psihofiziološki, emocionalni in socialni ravni ter vpliva na enovitost človekove osebnosti.

Razumnemu je treba le malo besed. (Stendhal)

Kdaj govorimo o govorni motnji

Društvo za pomoč osebam z govornimi motnjami

VILKO MAZI

Vojkova cesta 74, p. p. 3, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 58 00 528, (01) 58 00 527
e-pošta: info@drustvo-vilko-mazi.si
<http://www.drustvo-vilko-mazi.si/>

Zavod za gluhe in naglušne

ZGNL

Vojkova cesta 74, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 58 00 500
e-pošta: zgn.ljubljana@z-zgn.lj.edus.si
<http://www.zgnl.si/>

Izdala in založila: Društvo Vilko Mazi in Zavod za gluhe in naglušne, Ljubljana, 2008.
besedito: Vlasta Podbrežnik, prof. def., uredil: Walter Istenič,
oblikovanje: Igor Resnik, priprava: Studio Signum, naklada: 1000 izvodov, tisk: Premiere, d. o. o.

Kako lahko pomagamo?

- Počakajte pri telefonu. Mogoče je na drugi strani oseba, ki jeclja. Bodite potrpežljivi.
- V Sloveniji je 20 000 oseb, ki jecljajo (1 % prebivalstva).
- Jeclja več moških kot žensk (razmerje 2/3 moških in 1/3 žensk).
- Jecljanje je lahko vzpodbuda za uspeh. Omenimo nekaj znanih osebnosti, ki so jecljale: Demosten, Isaac Newton, Charles Darwin, Winston Churchill, Marilyn Monroe.

JECJANJE

Definicija in teorija

Definicij o govorno-jezikovni motnji jecljanje je mnogo. Večina poudarja dedno zasnovano, individualne posebnosti posameznika in vplive okolja.

Eno izmed celostnih definicij podajamo iz knjige *Što učiniti s mucanjem* avtorice Ines Galić Jušić (2001):

Jecljanje je govorno vedenje osebe v komunikaciji z drugimi osebami. Pomemben del tega vedenja so reakcije osebe na to, kar se v njenem govoru dogaja. Začne se najpogosteje v otroštvu na podlagi konstitucijskih posebnosti, in sicer v obdobju, ko se govor in jezik intenzivno razvijata.

Odraža se v:

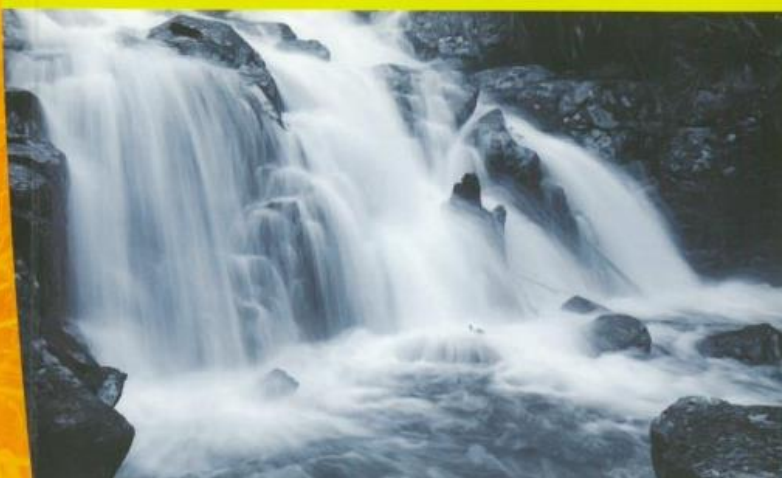
- ponavljanju,
- podaljšanju,
- dodajanju besed ali delov besed,
- pojavljanju napetih zastojev v govoru in dihanju, kar v določenem trenutku izzove negativna čustva (strah preden oseba spregovori in sram zaradi lastnega govora),
- dodatni napetosti delov obraza, okončin in telesa pri premagovanju govornih zastojev,
- izogibanju mnogim besedam – govorni anksioznosti in
- izogibanju ljudem in različnim situacijam – socialni anksioznosti.

Gospodar besede si, dokler je ne izgovoriš, ko pa jo, si njen suženj. (arabski pregovor)

Nasveti osebi, ki jeclja

1

- Poiščite ustrezno svetovanje in terapijo.
- Upoštevajte naučene tehnike govora in vedenja, če ste že v strokovni obravnavi.
- Uredite si pravilen bioritem (gibanje, spanje, prehrano), delovno okolje, dnevne aktivnosti, interesne dejavnosti itd.
- Vzpostavite naravni očesni stik s sogovornikom.
- Včasih vam sogovornik želi pomagati pri izgovoru besede oziroma vas popravlja. Take "pomoči" ne sprejmite.
- Bodite sproščeni in zaupajte vase.
- Preden kaj rečete, globoko vdihnite, sprostite ramena in spodnjo čeljust.
- Govorite glasno in razločno.
- Ne izogibajte se stresnih govornih situacij (telefon, nakupovanje ...).
- Govorno-jezikovna motnja jecljanje je lahko vzpodbuda za uspeh. Utrjujte svoja močna področja (npr. glasbo, šport itd.).
- Za boljši govor morate imeti voljo, energijo in vztrajnost.
- Zavedajte se svoje enkratnosti – zaupajte samemu sebi.

Starši in otrok, ki jeclja

2

- Z otrokom govorite sproščeno, razločno in počasi. Uporabljajte kratke, enostavne besede in stavke. Med pogovorom se večkrat ustavite.
- Bodite pozorni na vsebino povedanega. Vzpostavite očesni stik. Z mimiko obraza in telesno govorico dokažite, da ga poslušate.
- Otroku bodite dober govorni vzor. Ne dajajte nasvetov, kot so: govori počasi, ne jecljaj, poskusi še enkrat, vzemi si čas itd.
- Vzemite si čas za pogovor. Zmanjšajte število vprašanj, ki jih postavljate svojemu otroku.
- Otroku naj spontano izraža svoje ideje. Dobro ga poslušajte in s komentiranjem povedanega dokažite, da ste dober poslušalec.
- Družina naj v svoj dnevni red uvede "družinske minute", ko se vsi njeni člani zberejo in kakovosten čas posvetijo vsem skupaj in vsakemu posebej.
- V družini se učimo poslušati drug drugega.
- Otroci, ki jecljajo, se lažje izražajo, če jih ne prekinjamo in imajo poslušalčevo pozornost.
- Pri vzgoji so pomembna enotna stališča obeh staršev in širše družine.
- Bodite dober govorni vzgled. Berite pravljice z nenasilno vsebino. Priporočamo petje zaradi sproščanja glasilk in zmanjševanja negativnih čustev.
- Otroku zaradi jecljanja ne sme biti privilegiran ali kaznovan.
- Spodbujajte otrokova močna področja, ukvarjanje s športnimi aktivnostmi, z glasbo ...
- Uredite otrokov bioritem (gibanje na svežem zraku, spanje, prehrano), šolske aktivnosti, interesne dejavnosti itd.
- Poiščite ustrezno strokovno pomoč, bodite vztrajni in dosledni.

Učitelj in otrok, ki jeclja

3

- Učenec, ki jeclja, naj bo praviloma vprašan prvi. Ustno spraševanje mora biti napovedano. Vzemite si dovolj časa. Čas za odgovore je lahko podaljšan do 50 %.
- Zaradi govorno-jezikovne motnje jecljanja potrebuje učenec več časa in energije za učenje.
- Zaradi jecljanja lahko pride do motnje pozornosti, volje in interesov, pojavi se lahko strah pred govorom in javnim nastopanjem.
- Zaradi jecljanja je lahko slušna pozornost slabša (do 10 db).
- Dovolite učencu, da se sprosti, da ima dovolj časa za odgovarjanje. Ne prekinjajte ga z nasveti, kot so: govori počasi, ne jecljaj, poskusi še enkrat, vzemi si čas ipd.
- Pustite mu, da sam dokonča besedo ali stavek.
- Učitelj naj bo dober govorni vzor, z učencem naj vedno vzpostavi očesni stik.
- Poslušajte vsebino, in ne izreke. Govorno-jezikovna motnja naj ne vpliva na oceno. Vzodbujajte učenčevo besedno izražanje.
- Učitelj naj pokaže zanimanje za potek govorne terapije. S tem omogoča uporabo naučenih govornih tehnik in povečuje učenčevo samozaupanje in samozavest.
- Spodbujajte strpnost v razredni skupnosti.

